

OILADAGI MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI

*Umurqulova Safiya**Isoqova Vazira*

Annotatsiya: Ushbu maqolada oilada yuzaga keladigan turli muammolar — iqtisodiy, ma'naviy, psixologik va tarbiyaviy ziddiyatlar hamda ularning kelib chiqish sabablari tahlil qilinadi. Shuningdek, oilaviy inqirozlarning jamiyat hayotiga ta'siri, ularni oldini olish va bartaraf etish yo'llari haqida fikr yuritiladi. O'zbekiston sharoitida davlat va jamiyatning oilani qo'llab-quvvatlash bo'yicha olib borayotgan siyosati ham yoritilgan.

Kalit so'zlar: Oila, muammo, tarbiya, ma'naviyat, muloqot, nizolar, iqtisodiy qiyinchilik, psixologik moslashuv, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, farzand tarbiyasi.

Аннотация: В статье анализируются различные проблемы, возникающие в семье — экономические, духовные, психологические и образовательные конфликты, а также причины их возникновения. Также рассматривается влияние семейных кризисов на жизнь общества, пути их предотвращения и устранения. Также освещается политика государства и общества по поддержке семьи в условиях Узбекистана.

Ключевые слова: Семья, проблема, воспитание, духовность, общение, конфликты, экономические трудности, психологическая адаптация, социальная поддержка, воспитание детей.

Abstract: This article analyzes various problems that arise in the family - economic, spiritual, psychological and educational conflicts and their causes. It also discusses the impact of family crises on the life of society, ways to prevent and eliminate them. The policy of the state and society to support the family in the conditions of Uzbekistan is also covered.

Keywords: *Family, problem, upbringing, spirituality, communication, conflicts, economic difficulties, psychological adaptation, social support, child rearing.*

Oila — jamiyatning eng kichik, ammo eng muhim bo‘g‘ini hisoblanadi. Har bir insonning shaxs sifatida shakllanishida, ma’naviy qadriyatlarini egallashida va hayotga bo‘lgan munosabatida oila hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Oila mustahkam bo‘lsa, jamiyat barqaror bo‘ladi, avlodlar sog‘lom va ma’naviy jihatdan yetuk voyaga yetadi. Shu bois O‘zbekiston Respublikasida ham oila masalasiga alohida e’tibor qaratilib, uni mustahkamlash, muammolarni bartaraf etish, sog‘lom ijtimoiy muhit yaratish davlat siyosatining muhim yo‘nalishiga aylangan.

Biroq bugungi globallashuv davrida oila turli tahdidlarga duch kelmoqda. Internet, migratsiya, iqtisodiy qiyinchiliklar, ish bilan bandlik, g‘arbona hayot tarzi, tarbiyaviy befarqlik — bularning barchasi oilaviy muhitga salbiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Oilada er-xotin o‘rtasidagi kelishmovchiliklar, ota-onaning farzand tarbiyasiga e’tiborsizligi, muloqot yetishmasligi va psixologik zo‘riqish holatlari tobora ortib bormoqda.

Prezident Shavkat Mirziyoyev o‘z nutqlarida “Sog‘lom oila – sog‘lom jamiyat” g‘oyasini ilgari surib, oilani mustahkamlash, ma’naviy muhitni yaxshilash, yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash zarurligini ko‘p bora ta’kidlagan. Chunki oilaviy muammolar faqat bir oila doirasida emas, balki butun jamiyatda ijtimoiy beqarorlikni keltirib chiqaradi.

Demak, oilaviy muammolarni chuqur o‘rganish, ularning kelib chiqish sabablari va yechim yo‘llarini aniqlash bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir. Ushbu maqolada oilaviy nizolar, iqtisodiy va ma’naviy muammolar, ularning psixologik oqibatlarini hamda ularni bartaraf etish

Oila hayoti davomida har xil muammolar paydo bo‘lishi tabiiy hol. Ammo muammolarning ildizi, ularning sabablari to‘g‘ri anglanmasa, ular inqirozga aylanadi. Bugungi kunda oilalarda uchrayotgan asosiy muammolar quyidagilar:

1. Iqtisodiy muammolar — ish o‘rinlarining yetishmasligi, kam daromad, kredit va qarzдорlik, yashash sharoitining og‘irligi.

2. Ma'naviy muammolar — oila a'zolari o'rtasida mehr-oqibatning kamayishi, hurmatning yo'qolishi, diniy va axloqiy qadriyatlarning susayishi.

3. Psixologik muammolar — stress, tushkunlik, muloqot yetishmasligi, oilaviy roldan norozilik.

4. Tarbiyaviy muammolar — farzandlar tarbiyasiga befarqlik, ota-onaning o'zaro ziddiyatlari tufayli bola ruhiyatiga salbiy ta'sir.

5. Ijtimoiy muammolar — migratsiya, ota-onaning uzoq vaqt ajralib yashashi, oilaviy nazoratning susayishi.

Bu muammolar bir-biri bilan chambarchas bog'liq bo'lib, ularni hal etish faqat moddiy emas, balki ma'naviy va psixologik yondashuvni ham talab etadi.

Iqtisodiy barqarorlik — har qanday oilaning tinchligi va mustahkamligining asosi. Daromadning yetishmasligi, uy-joy muammolari, ishsizlik oilaviy nizolarning asosiy sababi bo'lib qolmoqda. Shu sababli davlat tomonidan aholini ish bilan ta'minlash, ayollar va yoshlarni tadbirkorlikka jalb etish, oilaviy biznesni rivojlantirishga katta e'tibor berilmoqda.

Misol uchun, “Yoshlar daftari”, “Ayollar daftari”, “Temir daftar” dasturlari orqali ijtimoiy himoya tizimi kuchaytirildi. Oilaviy biznesni qo'llab-quvvatlash uchun imtiyozli kreditlar berilmoqda. Shu yo'l bilan oilaning iqtisodiy barqarorligi mustahkamlanib, ko'plab muammolarning ildizi bartaraf etilmoqda.

Oilaviy muhitda psixologik holat eng muhim omillardan biridir. Muloqot yetishmasligi, tushunmovchilik, ishonchning yo'qolishi er-xotin va ota-bola o'rtasidagi nizolarni keltirib chiqaradi. Bunday vaziyatlarda psixologik yordam muhim ahamiyatga ega.

Bugungi kunda “Oila markazlari” va “Ijtimoiy psixologik xizmatlar” faoliyati yo'lga qo'yilgan bo'lib, ular oilalarga maslahat va ko'mak ko'rsatmoqda. Ota-onalarning psixologik savodxonligini oshirish, farzandlar bilan samimiy muloqot o'rnatish oilaviy muammolarni bartaraf etishda eng samarali vositadir.

Oilada ma'naviyat va axloqiy qadriyatlarning susayishi eng xavfli muammo hisoblanadi. Internet, ijtimoiy tarmoqlar, chetdan kirayotgan begona madaniyatlar

bolalar ongiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shu sababli ota-onaning farzandga mehr berishi, vaqt ajratishi, milliy qadriyatlar asosida tarbiya berishi zarur.

“Oila – maktab – mahalla” hamkorligi aynan shu maqsadda yo'lga qo'yilgan. Farzand tarbiyasi faqat maktab yoki ota-onaning emas, balki butun jamiyatning mas'uliyatidir. Shu hamkorlik orqali yoshlar o'zligini anglashga, axloqiy va ma'naviy jihatdan yetuk bo'lishga o'rganadi.

So'nggi yillarda nikohdan ajralish holatlari ko'paygani jamiyatda tashvish uyg'otmoqda. Buning sabablari — sabrsizlik, muloqot yetishmasligi, iqtisodiy muammolar, o'zaro hurmatning yo'qolishi. Ajrimlarning oldini olish uchun “Oila maktablari” tashkil etilmoqda, yoshlarni oilaviy hayotga psixologik tayyorlashga e'tibor kuchaymoqda.

Oila — murosas va tushunish makoni. Har bir nizoni sabr, muloqot va o'zaro hurmat orqali hal etish mumkin. Shu tamoyilni yosh avlod ongiga singdirish zarur.

Xulosa qilib aytganda, oiladagi muammolar — bu jamiyatdagi muammolarning aks sadosidir. Sog'lom oila — sog'lom jamiyatning garovidir. Har bir oilaning tinchligi, iqtisodiy mustahkamligi, ma'naviy barkamolligi — millatning kelajagini belgilovchi asosdir.

Oilaviy nizolarni bartaraf etish uchun, avvalo, har bir inson o'z mas'uliyatini chuqur anglamog'i lozim. Ota-onalar o'z farzandlariga mehr va e'tibor berishlari, bir-birini tinglashni o'rganishlari zarur. Psixologik savodxonlikni oshirish, muloqot madaniyatini rivojlantirish, oilaviy qadriyatlarni mustahkamlash — muammolarni oldini olishning eng to'g'ri yo'lidir.

Shuningdek, davlat tomonidan oilalarni qo'llab-quvvatlash dasturlarini kengaytirish, yosh oilalarga iqtisodiy yordam berish, ijtimoiy psixologik xizmatlarni rivojlantirish ham dolzarb ahamiyat kasb etadi. Oilaning mustahkamligi – millatning mustahkamligidir. Shuning uchun ham har bir oila davlat va jamiyat e'tiborining markazida bo'lishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston – yangi oila siyosati. – Toshkent: O'zbekiston, 2022.

2. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
3. G'anieva D. Oilaviy psixologiya asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
4. Raxmonov M. Oila sotsiologiyasi. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2021.
5. Oila va jamiyat jurnali, 2020–2024-yillar sonlari.